

GALLO
ROMEINS
MVSEVM

CONCERT
**ECHO'S
VAN HET
IMPERIUM**

10, 11 EN 16 MEI 2025

Er zit muziek in het museum!

Het Gallo-Romeins Museum en Koninklijke Fanfare De Werkmanszonen brengen op een bijzondere manier de Romeinse geschiedenis weer tot leven.

Het gerenommeerde fanfareorkest speelt vijf muziekstukken die zijn geïnspireerd op gebeurtenissen uit de Romeinse tijd. Een hoogtepunt wordt de uitvoering van *Atuatuca*, een nieuw werk van de Zwitserse componist Ludovic Neurohr. Hij creëerde het op vraag van De Werkmanszonen. *Atuatuca* vertelt een bijzonder verhaal over de verovering van onze regio, zoals Julius Caesar die beschrijft in zijn boek *Commentarii de Bello Gallico* (*Rapport over de oorlog in Gallië*). Het Gallo-Romeins Museum was nauw betrokken bij het compositieproces en leverde wetenschappelijke informatie over de gebeurtenissen.

Voor een intense kijkervaring zorgt illustratrice Gerda Dendooven. Zij tekent live op het podium, op het ritme en de tonen van de muziek.

Oudheidkenner Patrick De Rynck zorgt voor heldere duiding. Hij geeft een beknopte toelichting bij de historische episodes waaraan de uitgevoerde muziekstukken refereren.

Geniet van deze bijzondere avond!

PROGRAMMA

PONTE ROMANO

Jan Van der Roost

6'

DE BELLO GALLICO

Bart Picqueur

14'

- I. Slagveld
- II. Rituelen
- III. Overwinning... ?

ATUATUCA

Ludovic Neurohr

16'30

- I. De list
- II. De hinderlaag
- III. De slachting
- IV. De 'onderhandeling'
- V. Finale

RUBICON

Bert Appermont

15'

- I. Meditatie
- II. Slag bij Pharsalus
- III. Dans

IN THE MYSTIC LAND OF EGYPT

Albert William Ketèlby

6'30

PONTE ROMANO

Componist: Jan Van der Roost
Première: 2000
Duur: ca. 6 min.

Een Romeinse brug, dat is grandeur, duurzaamheid, stevigheid. Maar ook beweging, drukte en levendigheid. En schoonheid die blijft duren. Die een boog over de eeuwen spant. Die ons verbindt met wie vóór ons heeft geleefd. Want behalve plaatsen linkt een brug ook tijden en mensen met elkaar.

Ponte Romano is een symfonisch gedicht in één deel en met heel diverse sferen: een stemmingsvolle intro, een levendig middendeel en aan het slot een ferme climax.

De componist

Jan Van der Roost (1956), *godfather* van de blaasmuziek, studeerde aan het Lemmensinstituut in Leuven, waar hij later doceerde, en aan de conservatoria van Gent en Antwerpen. Van der Roost schreef veel muziek voor harmonies, fanfares en brassbands, en geeft zijn kennis door in diverse conservatoria. Tot in Japan, waar hij gastdocent is. Inspiratie haalt hij vaak uit de geschiedenis. Zijn composities worden wereldwijd gespeeld, opgenomen en uitgezonden.

DE BELLO GALLICO

Componist: Bart Picqueur
Première: 2006
Duur: ca. 14 min.

De Bello Gallico is een compositie in drie delen, een rollercoaster van sferen en emoties. In *Slagveld* stijgt de spanning voelbaar, tot het geweld in alle hevigheid losbarst. In *Rituelen* treedt na de storm de stilte weer in, en ook de menselijkheid. *Overwinning...?* begint met 'boem paukenslag' en klaroengeschal. De sfeer slaat diverse keren om. Wie heeft gewonnen? En wie claimt zingend en klappend en roepend de overwinning? Er is maar één besluit: er zijn geen winnaars in de onmenselijke smeerlapperij die oorlog altijd is.

Historische context

Julius Caesar palmde in de jaren 57 tot 51 v.Chr. Frankrijk en ook onze streken in voor het Romeinse Rijk. Hij schreef daar zelf een 'verslag' over, *Commentarii de Bello Gallico* (*Rapport over de oorlog in Gallië*), voor ons een belangrijke eigentijdse bron over die oorlog. Maar dat zogenaamde verslag is ver van objectief en hoogst onvolledig. Zo beperkt Caesar zich tot militaire aangelegenheden en blijven zijn persoonlijke, politieke of economische motieven onbesproken. Het is een beetje alsof Poetin ooit onze belangrijkste bron voor de oorlog in Oekraïne zou zijn. Je kunt Caesars boek op veel plaatsen dan ook fakenieuws noemen, of *embedded journalism*, waardoor we de informatie maar door één bril kunnen bekijken.

De componist

Componist en dirigent Bart Picqueur (1972) studeerde aan de conservatoria van Gent en Tilburg en is een naam als een klok in de blaasmuziek. Hij was al op veel plekken gastdirigent, in België – o.m. bij de Koninklijke Muziekkapel van de Belgische Gidsen – en in tal van andere landen. Zijn composities worden door gerenommeerde orkesten gespeeld én opgenomen.

ATUATUCA

Componist: Ludovic Neurohr
Première: Neurohr schreef *Atuatuca* speciaal voor De Werkmanszonen.
Zijn compositie gaat in wereldpremière tijdens deze concertreeks in het Gallo-Romeins Museum. In 2026 nemen De Werkmanszonen met *Atuatuca* deel aan het Wereld Muziek Concours (WMC) in Kerkrade.
Duur: ca. 16'30 min.

***Atuatuca* – een doorlopend symfonisch gedicht in vijf bewegingen – is een intens muzikaal fresco vol contrasten. De compositie brengt het verhaal van een dramatische episode in de Gallische Oorlog: Ambiorix en zijn Eburonen vallen onverhoeds een Romeins leger aan.**

- I. Eerst verklankt *Atuatuca* listige woorden van Ambiorix, vol veinzerij en bedrog.
- II. Dan volgen de hinderlaag van de Eburonen, en de chaos en paniek bij de Romeinen. Marsritmes maken plaats voor wangeluiden.
- III. Er wordt gestreden en soldaten sneuvelen massaal. De klanken zijn woest en chaotisch, er is hoorbare wanhoop.
- IV. Uiteindelijk is er de stilte na de slag, met donkere harmonieën en een klaaglijke, tragische melodie. Onderhandelingen mislukken.
- V. Het drama eindigt met de triomf van de overwinnaar. Dat is hier Ambiorix, zoals een grandioos koraal laat horen, maar voor hoelang? Aan het eind zullen de Romeinen zegevieren...

Historische context

De inspiratie voor *Atuatuca*, de naam van een Romeinse vesting waarvan de exacte ligging voer voor discussie is, komt uit het boek *Commentarii de Bello Gallico* van Julius Caesar. Centraal staat een episode waarin Ambiorix, koning van de Eburonen, het Romeinse leger misleidt. Met succes.

De list

In de winter van 54 v.Chr. verblijft een deel van het Romeinse leger bij de Eburonen. Ambiorix, die zich voordoeft als een vriend van de Romeinen, waarschuwt hen: "Er is een Gallisch-Germaans complot op til. Haal jullie troepen hier snel weg, ik zorg voor een veilige doortocht."

De hinderlaag

De Romeinse soldaten verlaten na veel discussie hun winterkwartier, maar belanden in een hinderlaag. In een dal vallen de Eburonen hen aan. Er ontstaat paniek.

De slachting

In een slag van ongeveer acht uur lijden de Romeinen grote verliezen en belandt het leger in chaos. Ambiorix belooft zijn manschappen een grote buit.

De 'onderhandeling'

De Romeinse bevelhebber wil met Ambiorix onderhandelen. Die doet alsof hij daarmee instemt, maar tijdens het gesprek omsingelen de Eburonen de Romeinen en halen ze opnieuw moordend uit.

Finale

De slag loopt ten einde. Slechts een paar van de zesduizend Romeinse soldaten ontsnappen aan de dood. Ambiorix triomfeert.

De componist

Ludovic Neurohr (1983) begon zijn muzikale carrière als cornetspeler in de lokale brassband van Grône in Zwitserland en won tal van prijzen in zijn land. Hij studeerde muziektheorie, orkestratie, filmmuziek en compositie, onder meer in Manchester. Inmiddels schreef hij tal van grote stukken voor brassbands. Hij staat bekend om zijn eerder donkere, explosieve composities.

RUBICON

Componist: Bert Appermont
Première: 2006
Duur: ca. 15 min.
Sopraan: Karlijn Noten

Rubicon is een compositie in drie delen over Caesars oversteek van de Rubicon en de veldslag die daarop volgt. In *Meditatie* horen we de aarzelende Caesar. In *Slag bij Pharsalus* barst de strijd los en springen twee thema's in het oor: dat van overwinnaar Caesar en dat van verliezer Pompeius. In *Dans*, een wervelend stuk, is de ontlading na de slag hoorbaar groot.

Componist Bert Appermont gebruikt in het dansende slotdeel het zogenaamde 'Seikiloslied' uit de oudheid. Dat is het oudste bewaarde voorbeeld van een muziekcompositie, met de notatie erbij. Het 'Seikiloslied' is – heel passend – tegelijk een grafschrift en een drinklied.

Historische context

Rubicon verklankt een beslissende episode in de geschiedenis van de Romeinse Republiek. Rond 10 januari 49 v.Chr. bereikt Julius Caesar, op zijn terugtocht na de bloedige verovering van Gallië, met gewapende troepen de Rubicon. Dat is een riviertje in Noord-Italië – vermoedelijk ten noorden van Rimini – en een belangrijke grens. Als hij de Rubicon oversteekt, pleegt Caesar hoogverraad. Hij aarzelt, maar werpt toch de teerling. Het gevolg is onvermijdelijk: een burgeroorlog met zijn tegenstander Gnaeus Pompeius en diens troepen. De Romeinse senaat stond achter Pompeius. Voor het eerst trof zo'n Romeinse broederstrijd zowat het hele Middellandse Zeegebied.

De beslissende veldslag tussen Caesar en Pompeius en hun troepen speelt zich eind juni 48 v.Chr. af in Noord-Griekenland, bij het plaatsje Pharsalus. Daar zijn tienduizenden manschappen bij betrokken. "Nog nooit hadden zulke grote Italische legers elkaar naar het leven gestaan," schrijft de historicus Appianus twee eeuwen later. Het ging om tienduizenden manschappen. "Voor de strijd hadden ze medelijden met elkaar," schrijft Appianus ook. Hier stonden burgers tegenover burgers.

Na een dag van bloedige strijd wint Caesar en slaat Pompeius op de vlucht. Even later wordt Pompeius vermoord.

De componist

Bert Appermont (1973) is een muziekpedagoog, dirigent, componist en arrangeur. Hij studeerde aan het Leuvense Lemmensinstituut en de Engelse Bournemouth Media School. Appermont doceert aan de UCLL en de muziekacademies van Lanaken en Genk, en geeft in binnen- en buitenland cursussen en workshops. In zijn rijke oeuvre, dat internationaal wordt uitgevoerd en opgenomen, zijn veel composities gebaseerd op legendes, mythen of historische thema's.

IN THE MYSTIC LAND OF EGYPT

Componist: Albert Ketèlbey, arrangement door Johan de Meij
Première: 1931
Duur: ca. 6'30 min.
Sopraan: Karlijn Noten

In the Mystic Land of Egypt is een oriëntaals getinte compositie. Marsachtige muziek – soldaten trekken door een dorp – wisselt af met romantische, zangerige melodieën. Die evoceren een boottocht op de Nijl waarop zacht gezongen wordt.

De componist

De Britse componist Albert Ketèlbey (1875-1959) werd al op zijn 24ste dirigent. Op zijn elfde schreef hij een pianosonate en hij studeerde aan het Trinity College of Music in Londen. Al vroeg in zijn carrière pakte hij uit met wat zijn 'handelsmerk' bleef: kleurrijke orkestraties met oosterse inspiratie.

Sopraansax

Alexandra Català (10/5 & 11/5)
Sofie Hechtermans
Bert Mignolet (16/5)

Altsax

Jens Boelen
David Boosten (10/5 & 11/5)
Veronique Daniëls
Anne Darding
Marrigje Tielens

Tenorsax

Ludo Daniëls
Wouter Stevens

Baritonsax

Maxime Haekens
Tim Pletzers

Bugel

Jurgen Bosch
Wim Broux
Jessica Hamstra
Tanja Hechtermans
Joke Jeurissen
Thomas Roelants
Eli Servaes
Jarne Stevens
Sylvain Tans
Peter Thijs

Trompet

Johan Darding
Kevin Jackers
Laura Noblesse (11/5 & 16/5)
Erwin Servaes
Franc Simenon (10/5)
Nick Thijssen
Nele Vertessen

Trombone

Geert Coenen
Frank Duchateau
Pieter van Loon
Christophe Loverix
Angelo Paulissen

Hoorn

Erik Balendonck
Wim Jehaes
Kristof Lombaert
Kato Meertens
Thomas Schampaert
Emile Sturmans

Bas

Bram Budna (Eb)
Sander Cleuren (Bb)
Ludwig Thijssen (Bb)
Vincent Vanherle (Eb)

Euphonium

David Jennekens
Robin Monard
Rudi Peeters
Bart Stroeken
Jan Vrolix

Slagwerk

Frank Boonen (10/5)
Rudi Jeurissen
Stef Noten
Lander Rutten (10/5 & 16/5)
Brecht Schiepers (11/5)
Kato Servaes
Pieter Vincken (11/5 & 16/5)

Duduk

Kristof Smullenberghs

Cornu

Thomas Schampaert

Carnyx

Sander Cleuren

Carnyx

Een carnyx is een blaasinstrument uit de oudheid. We kennen het uit geschreven bronnen en afbeeldingen. Onder meer Kelten en Daciërs gebruikten het. In de jaren 1990 werd de eerste moderne reconstructie gemaakt.

Cornu

Een cornu is een Romeins blaasinstrument in een G-vorm. Archeologen vonden er een aantal terug. Zoals de carnyx werd de cornu onder meer in een militaire context gebruikt.

Yves Wuyts

dirigent

Dirigent Yves Wuyts leidt de Koninklijke Fanfare De Werkmanszonen sinds 2005. Daarnaast dirigeert hij de concertband Musica uit Ham en de brassband Oefening en Uitspanning Wijk en Aalburg (NL). Hij studeerde aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen en het Lemmensinstituut (nu LUCA School of Arts Campus Lemmens).

© Gerard Beckers

Karlijn Noten

sopraan

Sopraan Karlijn Noten studeerde aan LUCA School of Arts Campus Lemmens. Ze debuteerde op 22-jarige leeftijd als La Contessa in *Le Nozze di Figaro*. Daarnaast zong ze verschillende opera's in producties van Opera Avanti, de International Opera Academy en Lyric Opera Studio Weimar.

Patrick De Rynck

presentator

Classicus en oudheidkenner Patrick De Rynck is auteur, vertaler, recensent, bloemlezer en redacteur. Hij nam in 2021 het initiatief voor en beheert de website www.hic-nunc.be, over hoe de oudheid vandaag de dag nog volop aanwezig is. In 2024 kreeg hij de Oikos Publieksprijs voor de wijze waarop hij de Grieks-Romeinse oudheid naar een ruim publiek brengt.

Gerda Dendooven

illustratrice

Illustratrice, schrijfster en docente Gerda Dendooven heeft een indrukwekkend oeuvre opgebouwd, zowel in samenwerking met andere auteurs als eigen werk. Ze illustreert én schrijft kinder- en jeugdboeken én theaterstukken. In 2025 werd ze genomineerd voor de Boon Literatuurprijs met haar boek *Waar is Winter?*.

Gallo-Romeins Museum

Het Gallo-Romeins Museum is het grootste archeologisch museum in Vlaanderen. Er is geen betere plek om in de ban te raken van het verre verleden. Om te ontdekken hoe anders het leven vroeger was. Om te begrijpen hoe het verleden onze wereld heeft gevormd. De permanente tentoonstelling brengt een verhaal van grote veranderingen, van in de prehistorie over de Romeinse tijd tot de vroege middeleeuwen.

Koninklijke Fanfare De Werkmanszonen

De Werkmanszonen werd in 1896 opgericht in Riemst door arbeiders en groeide uit tot een toonaangevend orkest binnen de regio. Na WO II evolueerde de fanfare tot een onafhankelijke vereniging die nationale en internationale erkenning kreeg, met onder meer gouden medailles op het Wereld Muziek Concours in Kerkrade. Onder leiding van Yves Wuyts zet het orkest unieke projecten op en brengt het een veelzijdig repertoire, van traditionele fanfaremuziek tot filmmuziek en jazz.

Teksten en tekstredactie: **Patrick De Rynck**

Illustratie: **Gerda Dendooven**

Fotografie: **Luc Daelemans**

Vormgeving: **Pieter Claes en Koen Neven (Hands)**

Drukwerk: **Drukkerij Jansen**

Met dank aan De Velinx

**Koninklijke Fanfare De Werkmanszonen dankt zijn sponsors
Roebben, Meertens Consultancy, Dekabo Group, RDL NV**

FONDS
CULTURELE
INFRASTRUCTUUR

Vlaanderen
verbeelding werkt

TONGEREN-
BORGLOON **TIB**

